

**ศึกษาระบบคำภาษาส่วยที่พูดในอำเภออุทุมพรพิสัยจังหวัดศรีสะเกษ**  
**A MORPHOLOGICAL STUDY OF KUY SPOKEN IN UTHUMPHORNPHISAI**  
**DISTRICT SISAKEET PROVINCE**

พระครูโสตธิบุญญากร (สวัสดิ์ งามวลัย) \*

**บทคัดย่อ**

ระบบคำภาษาส่วยที่พูดในเขตตำบลหนองห้าง อำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษนั้น เป็นภาษาพูดที่ประกอบไปด้วยคำมูล (Simple forms) และ คำประสม (Compound forms) และยังสามารถแบ่งประเภทของหน่วยคำภาษาส่วยออกได้ 2 ประเภท คือ หน่วยคำอิสระ (free morphemes) และ หน่วยคำผูกพัน (bound morphemes) ส่วนชนิดของคำภาษาส่วยนั้นมี คำนาม ,คำสรรพนาม, คำกริยา, คำคุณศัพท์ ,คำวิเศษณ์,คำลักษณะนาม,คำบอกเวลา, คำนับจำนวน,คำบุพบท, คำสันธาน, คำกำหนด, คำปฏิเสธ และคำลงท้าย การสร้างคำในภาษาส่วยนั้นมีการสร้างอยู่ 4 ประเภท คือ การสร้างคำแบบประสมคำ, การสร้างคำแบบเติมหน้าและกลางคำ, การสร้างคำแบบซ้ำคำ และการสร้างคำแบบยืมคำ สำหรับพยางค์นั้นคำในภาษาส่วยประกอบไปด้วยคำพยางค์เดียว, คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์ ส่วนประโยคในภาษาส่วยนั้นประกอบไปด้วยภาคประธาน, ภาคกริยา และภาคกรรม

คำสำคัญ : ระบบคำ, ภาษาส่วย, หน่วยคำ

**ABSTRACT**

The objectives of this thesis were (1) to study morphology of kuy spoken in Uthumphonphisai District, Sisaket province and (2) to analyze word formation of kuy Dialect in Uthumphonphisai District Sisaket Province and the procedure of doing the research data was collected vocabulary 1,624 words from six informants.

Findings from the results of the study were as follows

The study of morphology in Kuy language spoken in Uthumphonphisai District, Sisaket province consists two categories. There were simple forms and compound forms and can classified kuy language two types, free morphemes and bound morphemes. Kinds of the words were noun, pronoun, verb, adjective, adverb, classifiers, adverb of time, numberals, Preposition, conjunction, determinative, negators and final particles. Word formation of Kuy language were 4

---

\*นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

kinds, compounding, affixation, reduplication and loaning. For the Syllabic of kuy language there were Monosyllabic words, Dissyllabic words and Polysyllabic words. Structure of sentences of Kuy language were subject + verb + object.

Keywords : morphology, kuy speaking, morphemes.

## 1. บทนำ

ชาวส่วย (กวย, กวย) เป็นชนกลุ่มน้อยที่มีภาษาพูดใช้ในกลุ่มของตนเองซึ่งเป็นภาษาในตระกูลออสโตรเอเชียติก (Austroasiatic) ตระกูลย่อยมอญ-เขมร จากการศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูลเบื้องต้นพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ชาวส่วย(กวย, กวย) เดิมมีภูมิลำเนาอยู่ในแขวงอัตตะปือ จำปาศักดิ์ และสาละวัน ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก่อนที่จะอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี ศรีสะเกษ สุรินทร์ บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด มหาสารคาม นครราชสีมา กลุ่มชาติพันธุ์นี้จะเรียกตัวเองว่า กวย กวย ซึ่งจะออกเสียงสระแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นแต่มีความหมายเหมือนกันคือ “คน” แต่ถูกเรียกจากกลุ่มคนลาวหรือคนไทยว่า “ส่วย” ซึ่งหมายถึงสิ่งของที่น่าสงหาให้ชนชั้นผู้ปกครอง พ.ศ. 2450 จังหวัดศรีสะเกษยังเป็นเมืองที่มีชาวกวย,กวย อาศัยอยู่ทั้งเมืองมีพวกลาวเวียง (สาขาเวียงจันทน์) ปะปนอยู่บ้างบางหมู่บ้าน วัฒนธรรมลาวได้เข้ามามีอิทธิพลในหมู่ชาวกวย,กวย จึงทำให้มีการผสมผสานวัฒนธรรมกัน ชาวกวย,กวยที่จังหวัดศรีสะเกษพูดภาษาลาวด้วยสำเนียงภาษากวย,กวยสามารถใช้สระเอื้อได้ ในขณะที่ลาวเวียงเดิมมีแต่สระเอีย ร่องรอยที่แสดงให้เห็นว่าศรีสะเกษเดิมเป็นเมืองที่ชาวกวย,กวยอยู่กันทั้งเมืองก็คือตัวเลขสามะโนคร้วสมัยนั้นและการเรียกขานชาวศรีสะเกษว่า“ส่วยศรีสะเกษ”อยู่จนทุกวันนี้ (ไพฑูรย์ มีกุล, 2533 : 34)

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบคำของภาษาส่วยที่พูดในอำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ
2. เพื่อวิเคราะห์การประกอบคำของภาษาส่วยในถิ่นอำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

## 3. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาระบบคำภาษาส่วยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสารและคุณภาพ (Documentary and Qualitative Research) มีวิธีการและลำดับขั้นตอนดำเนินการ 4 ขั้นตอนดังนี้

### 3.1 ขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องดังนี้

- 1 ดำเนินการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาส่วย

- 2 ดำเนินการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีระบบคำ

ทางภาษาศาสตร์

3 สํารวจพื้นที่ภาคสนามเบื้องต้นที่คัดเลือกไว้ของชุมชนชาวส่วย ที่บ้านเจียงวงศ์ บ้านฟ้าผ่า บ้านพงพรตหมู่ที่3 บ้านหนองใหญ่ บ้านหนองมอญ บ้านพงพรตหมู่ที่17 ตำบลหนองห้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ

### 3.2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1 เก็บข้อมูลภาษาส่วยภาคสนามโดยการคัดเลือกผู้บอกภาษาจาก 6 หมู่บ้านคือบ้านเจียงวงศ์ บ้านฟ้าผ่า บ้านพงพรต หมู่ 3 บ้านหนองใหญ่ บ้านหนองมอญ บ้านพงพรตหมู่17 ตำบลหนองห้าง อำเภอกุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ โดยคัดเลือกหมู่บ้านละ 1 คน ซึ่งเป็นเพศหญิงหรือเพศชายก็ได้ และมีอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

2 สัมภาษณ์ผู้บอกภาษาตามรายการคำศัพท์ที่ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน จำนวน 1,624 คำศัพท์ รวมทั้งให้ผู้บอกภาษาพูดคุยกันแล้วบันทึกเสียงไว้ นำเสียงที่บันทึกไว้มาถ่ายทอดเสียง (Transcription) เป็น “สัทอักษร” (Phonetic Alphabet) (เรื่องเดช ปิ่นเชื้อนขัติย์, 2554 : 30 -33)

3 นำข้อมูลคำศัพท์ที่ได้มาสามารถแบ่งคำศัพท์ภาษาส่วย (กฺวย กวย) ออกตามหมวดหมู่ความหมายต่างๆได้ดังนี้คือ

- 1) คำนาม (Noun)
- 2) คำสรรพนาม (Pronoun)
- 3) คำกริยา (Verbs)
- 4) คำคุณศัพท์ (Adjectives)
- 5) คำวิเศษณ์ (Adverbs)
- 6) คำลักษณนาม (Classifiers)
- 7) คำบอกเวลา (Adverb of Time)
- 8) คำนับจำนวน (Numerals)
- 9) คำบุพบท (Preposition)
- 10) คำสันธาน (Conjunction)
- 11) คำกำหนด (Determinative)
- 12) คำปฏิเสธ (Negators)
- 13) คำลงท้าย (Final Particles)

### 3.3 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

- 1 วิเคราะห์ประเภทของหน่วยคำต่างๆว่าเป็นคำประเภทใด
- 2 วิเคราะห์ประเภทคำต่างๆตามชนิดและหน้าที่
- 3 วิเคราะห์การประกอบคำต่างๆ
- 4 วิเคราะห์โครงสร้างพยางค์ของคำต่างๆ
- 5 วิเคราะห์หาหน่วยคำที่ปรากฏอยู่ในคำต่างๆว่ามีจำนวนเท่าใด
  - (1) คำที่มีพยางค์เดียวมีความหมายเดียวจัดเป็นหนึ่งหน่วยคำ

(2) คำที่มีสองพยางค์มีความหมายเดียวแต่สามารถแยกคำหลักมาพูดโดดๆ ได้  
จัดเป็นสองหน่วยคำ

(3) คำสองพยางค์มีความหมายเดียวไม่สามารถแยกพูดเป็นส่วนๆ ได้จัดเป็น  
หนึ่งหน่วยคำ

(4) คำหลายพยางค์มีความหมายเดียวสามารถแยกคำหลักพูดเป็นส่วนๆ ได้  
จัดเป็นสองหน่วยคำ

6 วิเคราะห์หมวดคำและหน้าที่ของหมวดคำ

### 3.4 ขั้นตอนสรุปผลและนำเสนอผลการวิจัย

1 สรุปผลวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์มาเสนอข้อมูล

2 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

## 4. สรุปผลการวิจัย

การศึกษาระบบคำภาษาส่วย (กฺวย, กฺวย) ที่พูดในอำเภอดุหมพริสสัย จังหวัดศรีสะเกษนั้น  
ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เฉพาะภาษาส่วย 6 หมู่บ้านในเขตตำบลหนองห้าง อำเภอดุหมพริสสัย จังหวัด  
ศรีสะเกษ คือหมู่บ้านเจียงวงศ์, บ้านฟ้าผ่า, บ้านพงพรตหมู่ที่ 3, บ้านหนองมอญ, บ้านหนองใหญ่  
และ บ้านพงพรต หมู่ที่ 17 ข้อมูลในการวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาจากหมู่บ้าน  
ดังกล่าวเป็นชาย 5 คนและหญิง 1 คนผลจากการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1.อาศัยลักษณะคำ การสร้างคำ ความหมายและพยางค์ สามารถแบ่งหน่วยคำออกได้

2 ประเภท คือ หน่วยคำอิสระ (free morphemes) และหน่วยคำผูกพัน (bound morphemes)  
(วิจิตร ภาณุพงศ์, 2520 : 8)

๑) หน่วยคำอิสระ (free morphemes) ได้แก่หน่วยคำที่มีความหมายและ  
สามารถเกิดขึ้นอย่างอิสระตามลำพังได้ เช่น /kuəy/ “คน”, /kɔ:n/ “ลูก”, /sa:y/ “พี่”, /sɛ:m/ “น้อง”,

/kɛ:ŋ/ “เอว”, /kla:ŋ/ “เหยี่ยว”, /klɔ:ŋ/ “อุจระ” ฯลฯ

2) หน่วยคำผูกพัน (bound morphemes) หรือหน่วยคำไม่อิสระที่ไม่สามารถ  
เกิดขึ้นตามลำพังได้ต้องเกิดร่วมกับหน่วยคำอิสระจึงจะประกอบเป็นคำขึ้นมาได้ เช่น

ตารางแสดงตัวอย่างหน่วยคำผูกพัน (bound morphemes)

| หน่วยคำอิสระ + หน่วยคำไม่อิสระ |                 |               | คำแปล   | ชนิดคำ |
|--------------------------------|-----------------|---------------|---------|--------|
| หน่วยคำอิสระ                   | หน่วยคำไม่อิสระ | หน่วยคำประสาน |         |        |
| /khan/ +                       | /klɛ:ŋ/         | → /khanklɛ:ŋ/ | ต้นหว้า | คำนาม  |
| /cɛ:m/ +                       | /ɔi:t/          | → /cɛ:mɔi:t/  | นกกะปูด | คำนาม  |
| /kàɲay/ +                      | /phük/          | → /kàɲayphük/ | หนูพุก  | คำนาม  |

2. ชนิดของคำภาษาส่วย มี คำนาม (Noun), คำกริยา (Verbs), คำสรรพนาม (Pronoun), คำคุณศัพท์ (Adjectives), คำวิเศษณ์ (Adverbs), คำบอกเวลา (Adverb of time), คำลักษณนาม (Classifiers), คำบุพบท (Preposition), คำสันธาน (conjunction), คำกำหนด (Determinative) คำนับ (Numerals), คำปฏิเสธ (Negators), คำลงท้าย (Final Particles),

1) คำนาม คือคำที่ใช้เรียกคน สัตว์ สิ่งของต่างๆ สถานที่ สภาวะ ลักษณะ และคุณธรรม ทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตน แบ่งออกเป็น 5 ชนิด

(1) คำนามทั่วไป คือคำนามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ทั่วไปไม่ชี้เฉพาะเจาะจง เช่น /kuəy/ “คน”, /kɔ:n/ “ลูก”, /kàɔdɛ:/ “เมีย”

(2) คำนามเฉพาะ คือคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะของคน สัตว์ สิ่งของ และสถานที่ เช่น คน /ci:ràɔsak/ “จีระศักดิ์”, สัตว์ /tu:b/ “ตูป”, สิ่งของ /ɔɔsu:suɔ/ “อิซูซู”, สถานที่ /wàtphràkɛːw/ “วัดพระแก้ว”

(3) คำสมุหนาม คือคำนามที่เป็นชื่อของหมู่คณะ, กลุ่ม, ผุ้ ตัวอย่าง เช่น /kho: muəy pho:ŋ/ “โคหนึ่งผุ้”

(4) คำวัตถุนาม คือ นามที่เป็นชื่อของวัตถุซึ่งส่วนมากได้แก่คำนามที่เป็นของเหลว, แร่, ธาตุ, โลหะ /diəɔ/ “น้ำ”

(5) อาการนาม คือ นามที่ไม่มีตัวตนและจำเป็นต้องสัมผัสไม่ได้เป็นเพียงกริยาอาการเท่านั้น เช่น /lwaynɔɔ/ “ความรวดเร็ว”, /sàpə:n/ “อาการมินชา”

2) คำสรรพนาม คือคำที่ใช้แทนคำนาม เพื่อหลีกเลี่ยงการกล่าวซ้ำซาก เช่น บุรุษสรรพนามที่ 1 ผู้พูด คือ /hay/ “ฉัน”, บุรุษสรรพนามที่ 2 ผู้ฟังคือ /khun/ “คุณ” บุรุษสรรพนามที่ 3 /naw/ “เขา” สรรพนามตนเองเช่น /kə:/ “กู” สรรพนามเจาะจง เช่น /ke:/ “นั่น”, สรรพนามคำถามเช่น /day/ “ใคร”

3) คำกริยา คือคำที่แสดงถึงการกระทำ เช่น /ká:t/ “ไหม้”, /kàb/ “กัด” /kuəy/ “อยู่”

4) คำคุณศัพท์ คือคำซึ่งใช้อธิบายหรือขยายคำนาม เช่น /kɛːt/ “น้อย”, /kɔ:ŋ/ “แข็ง”

5) คำวิเศษณ์ คือคำที่อธิบายหรือขยายคำกริยา เช่น /khuəy/ “ช้า” /bɔ:nniəy/ “ที่ไหน”, /daldɔ:ŋ/ “บ่อย”

6) คำลักษณนาม หมายถึงคำที่ทำหน้าที่ขยายคำนาม เช่น /thro:m/ “กอ” /phu:n/ “กอง”, /tuə/ “ก้อน”

7) คำบอกเวลา เช่น /tàɔŋay/ “วัน”, /diən/ “เดือน” /kàɔmɔ:/ “ปี”

8) คำบอกจำนวน เช่น /muəy/เลขหนึ่ง /biəʔ/สอง /pay/สาม /pɔ:n/สี่ /sɔ:ŋ/ห้า /thà²phàt/ เลขหก/thà²pho:n/ เลขเจ็ด /thà²khɔ:n/ เลขแปด/thà²khɛ²/เลขเก้า/muəycə:t/เลขสิบ

9) คำบุพบท คือคำเชื่อมคำอื่นกับคำนาม หรือสรรพนาม เช่น /kà²nuŋ/“ใน”, /buən/ “ที่”, /tə²/ “ถึง”

10) คำสันธาน คือคำที่ใช้เชื่อม คำ, กลุ่มคำ, หรือประโยคเข้าด้วยกัน เช่น /nà²dɔ:/ “และ”, /ə:ŋ/ “ด้วย”

11) คำกำหนด เช่น /ke:/ “นั้น” /nɛ:/ “นี้”

12) คำปฏิเสธ คือคำที่แสดงอาการปฏิเสธข้อความระหว่างหน่วยประธานกับกริยา เช่น /phi²/ “ไม่”, /si²/ “อย่า”

13) คำลงท้าย คือคำที่ทำหน้าที่เสริมประโยคเพื่อบอกทัศนคติและอารมณ์ เช่น /nà²/ /kanyuəŋ/ “เดียว”, /yə²/ “เถิด”

3. การสร้างคำ คือ การรวมหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปเข้าเป็นคำเดียว การสร้างคำในภาษาส่วยมีวิธีการสร้างคำดังนี้คือ

๑) การสร้างสร้างคำโดยการประสมคำคือการนำเอาหน่วยคำอิสระตั้งแต่ 2 หน่วยคำขึ้นไปมารวมกันแล้วเกิดเป็นคำที่มีความหมายใหม่ขึ้นมา เช่น

หน่วยคำต้นเป็นคำนามและเป็นหน่วยที่มีความหมายสำคัญ ส่วนหน่วยที่ตามมาเป็นคำนามเช่นเดียวกันและเป็นส่วนขยาย ตัวอย่าง

/kɔ:n/ “ลูก” +/sɛ:m/ “น้อง” → /kɔ:nsɛ:m/ “ลูกน้อง”

คำนามประสมกับคำนามเช่นเดียวกันแต่ความหมายของคำประสมประเภทนี้จะเกิดมีความหมายใหม่ขึ้นโดยยังมีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิมอยู่ เช่น

/muəy “หนึ่ง” +/cə:t/ “สิบ” → /muəycə:t/ “สิบ”

คำนามประสมกับคำนามเมื่อเป็นคำประสมแล้วจะมีความหมายโดยเฉพาะ

/kà²nay/“หนู” +/phùk/ “ชื่อเฉพาะ” → /kà²nayphùk/ “หนูพุก”

คำนามประสมกับคำกริยา ความหมายสำคัญของคำประสมประเภทนี้อยู่ที่หน่วยคำแรกส่วนหน่วยคำหลังเป็นเพียงส่วนขยาย เช่น

/diə²/ “น้ำ” +/sɔ²/ “ขึ้น” → /diə²sɔ²/ “น้ำขึ้น”

คำกริยาประสมกับคำนาม เมื่อประสมแล้วเกิดเป็นคำใหม่ขึ้นซึ่งมีความหมายเป็นคำรวมความหมายของสองหน่วยคำ เช่น

/kət/ “ตัด” +/sɔ²/ “ผม” → /kàtsɔ²/ “ตัดผม”

คำกริยาประสมกับกริยาเมื่อประสมแล้วเกิดเป็นคำใหม่ขึ้นซึ่งมีความหมายเป็นคำรวมความหมายของสองหน่วยคำ เช่น

/hkɛ:/ “คำราม” + /khraŋ/ “เสียงดัง” → /hkɛ:lkhraŋ/ “คำรามเสียงดัง”

๒) การสร้างคำโดยการเพิ่มคำคือการนำหน่วยคำไม่อิสระไปเติมหน้า(prefix) หรือเติมกลางคำอิสระ(infix) เช่น

เติมหน้าคำอิสระ (prefix)

/ŋ/ + /kɾay/ → /ŋkɾay/ “กรรไกร”

เติมกลางคำอิสระ(infix)

/cɔ̌:t/ + /sal/ + /muɔy/ → /cɔ̌:tsalmuɔy/ “สืบเอ็ด”

๓) การสร้างคำโดยวิธีซ้ำคำคือคำที่ประกอบด้วยหน่วยคำอิสระหน่วยเดียวนำมา กล่าวซ้ำๆ กันสองครั้งเช่น

/khuɔy/ “ซ้ำ” → /khuɔykhuɔy/ “ซ้ำๆ”

๔) การสร้างคำโดยการยืมคำคือคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น ส่วนมากเป็นคำที่ยืมมาจากภาษาถิ่นลาวอีสานและภาษาไทย เช่น

/cɔ:b/ จอบ ภาษาไทย

/cɔ:k/ แก้วต๋ม่น้ำ ลาวอีสาน

4. โครงสร้างพยางค์ในภาษาส่วยสามารถแบ่งคำต่างๆ ออกตามลักษณะของพยางค์ได้ เป็น 3 แบบ คือ

1) คำที่มีพยางค์เดียวจะลงเสียงหนักทุกคำ เช่น /muɔy/ “หนึ่ง” /biɔʔ/ “สอง” /pray/ “สาม” /pɔ:n/ “สี่” /sɔ:ŋ/ “ห้า” ฯลฯ

2) คำสองพยางค์นั้นพยางค์หน้าจะลงเสียงเบาพยางค์หลังจะลงเสียงหนักเช่น /thà<sup>2</sup>phàt/ “เลขหก” /thà<sup>2</sup>pho:n/ “เลขเจ็ด” /thà<sup>2</sup>khɔ:n/ “เลขแปด” ฯลฯ

คำสองพยางค์ที่เกิดจากคำพยางค์เดียว 2 คำรวมกันจะลงเสียงหนักทั้งสองคำ เช่น /kɔ:ncaw/ “ลูกหลาน” /kɔ:nthru<sup>2</sup>/ “ลูกผู้ชาย” /kɔ:nsɛ:m/ “ลูกน้อง” ฯลฯ

3) คำหลายพยางค์ที่เกิดจากคำพยางค์เดียวรวมกับคำ 2 พยางค์ จะลงเสียงหนักที่คำพยางค์เดียวกับพยางค์หลังของคำ 2 พยางค์ เช่น /paymi:cɔ̌:t/ “สามสิบ” /paysalmuɔy/ “สามสิบเอ็ด” /paysalbiɔʔ/ “สามสิบสอง” ฯลฯ

คำหลายพยางค์ที่เกิดจากคำ 2 พยางค์ 2 คำรวมกันลงเสียงหนักที่พยางค์หลังของคำทั้งสอง เช่น /<sup>2</sup>àphu:ntà<sup>2</sup>wɛ:ŋ/ “จิ้งหรีดดำ” /<sup>2</sup>a:ka:sà<sup>2</sup>kan/ “ปลาตุ๊ก” /<sup>2</sup>a:ka:tà<sup>2</sup>chɨŋ/ “ปลาหลดลาย” ฯลฯ

5. ลักษณะพยางค์ภาษาส่วยอาศัยลักษณะคำต่างๆ ที่มีอยู่ในภาษาส่วยทั้ง 3 ประเภท ดังกล่าว กำหนดสัญลักษณ์ใช้แทนหน่วยเสียงต่างๆ ที่เป็นส่วนประกอบของพยางค์ ดังนี้

|          |    |                                    |
|----------|----|------------------------------------|
| กำหนดให้ | C  | แทนหน่วยเสียงพยัญชนะตัวที่ 1       |
|          | CC | แทนหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบตัวที่ 2 |
|          | V  | แทนหน่วยเสียงสระสั้น ก้อง - ประกติ |

|                 |                                                                                                           |
|-----------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| V <sub>1</sub>  | แทนหน่วยเสียงสระสั้น ก้อง – มีลม                                                                          |
| VV              | แทนหน่วยเสียงสระยาวหรือสระประสม ก้อง – ปรกติ                                                              |
| VV <sub>1</sub> | แทนหน่วยเสียงสระยาวหรือสระประสม ก้อง – มีลม                                                               |
| N               | แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นพยัญชนะนาสิก, ัฒสระหรือ พยัญชนะข้างลื่นกับลื่นร่ว /m, n, ɲ, ŋ, w, y, l, r/ |
| S               | แทนหน่วยเสียงพยัญชนะท้ายที่เป็นกัก, เสียงเสียดแทรก /p, t, k, ʔ, c, h/                                     |

1) ลักษณะคำพยางค์เดียวในภาษาส่วยมีโครงสร้าง 10 แบบดังนี้

- (1) C(CC)V เช่น /kay/ “อวัยวะเพศชาย” /kray/ “ถูก”
- (2) C(CC)V<sub>1</sub> เช่น /cɛ̌/ “เหลา” /thrɛ̌/ “เล็บ”
- (3) C(CC)WV เช่น /kho:/ “วู้” /krɔ:/ “หอย”
- (4) C(CC)VV<sub>1</sub> เช่น /ke:/ “นุ่น” /thriə/ “ตะโกน”
- (5) C(CC)VS เช่น /kàb/ “กัด” /phlăt/ “กระดิ่งผัดข้าว”
- (6) C(CC)VN เช่น /khiw/ “คิ้ว” /plan/ “หญ้าคา”
- (7) C(CC)WVS เช่น /kɔ:b/ “จับ” /hlu:b/ “ลูป”
- (8) C(CC)VV<sub>1</sub>S เช่น /kuə/ “อยู่” /hliəb/ “ทา”
- (9) C(CC)WVN เช่น /kɛ:/ “เล่น” /kla:y/ “เลยไป”
- (10) C(CC) VV<sub>1</sub>N เช่น /thiən/ “เทียน” /phliəw/ “จระเข้”

2) โครงสร้างสองพยางค์แท้ (Disyllable) คือคำที่มีพยางค์แรกประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 1 หน่วยเสียงหรืออาจจะมีหน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบก็ได้และหน่วยเสียงสระสั้นไม่มีพยัญชนะท้ายเป็นตัวสะกดจะลงเสียงเบา พยางค์ที่สองจะลงเสียงหนักประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือควบก็ได้ หน่วยเสียงสระสั้นหรือสระยาวหรือสระประสมและหน่วยเสียงพยัญชนะท้าย

| พยางค์แรก | พยางค์ที่สอง                                      |
|-----------|---------------------------------------------------|
| C(CC)V    | + C(CC)V เช่น /kà/ + /nay/ → /kànay/ “หนู”        |
|           | C(CC)WV เช่น /tə/ + /kaw/ → /təkaw/ “นั่ง”        |
|           | C(CC)VS เช่น /kà/ + /tɛ̌/ → /kàtɛ̌/ “ดิน”         |
|           | C(CC)VN เช่น /kà/ + /san/ → /kàsən/ “งู”          |
|           | C(CC)WVS เช่น /kà/ + /dɔ:b/ → /kàdɔ:b/ “ข้างล่าง” |
|           | C(CC)WVN เช่น /kà/ + /mɔ:n/ → /kàmɔ:n/ “ผู้สาว”   |

3) โครงสร้างสองพยางค์เทียม คือการนำคำพยางค์เดียวสองคำมาประสมกัน อาจเป็นพยางค์ที่มีความหมายหรือไม่ก็ได้มี 3 แบบต่อไปนี้

( ก ) สองพยางค์เทียมแบบ

C(C)W +C(C)V(V)N /2a:/+ /yi:l/ → /2a:yi:l/ "ค้ำคาว"  
 +C(C)V(V)S /hɪ:/+ /biət/ → /hɪ:biət/ "เคี้ยว"  
 +C(C)W /2a:/+ /mɛ:/ → /2a:mɛ:/ "แม่"

( ข ) สองพยางค์เทียมแบบ

C(C)V(V)N +C(C)W /laŋ/+/kaw// → /laŋkaw/ "ข้าวสาร"  
 +C(C)V(V)S /caŋ/+/2iət/ → /caŋ2iət/ "แคบ"  
 +C(C)WN /muəy/+/dɔ:/ → /muəydɔ:/ "ครึ่ง"

( ค ) สองพยางค์เทียมแบบ

C(C)V(V)S +C(C)V(V)S /bak/ + /khiəb/ → /bakkhiəb/ "น้อยหน้า"  
 +C(C)V(V)N /kə:t/ + /da/ → /kə:tda/ "รวย"  
 +C(C)W /pa:k/ + /ka:/ → /pa:kka:/ "ปากกา"

4) คำหลายพยางค์ (Polysyllabic words) หมายถึงการนำเอาคำที่มีพยางค์เดียว (Monosyllabic words) และคำสองพยางค์ (Disyllabic words) แบบใดแบบหนึ่งมาประสมกันหรือเรียงกันในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

แบบที่หนึ่ง Mono + Mono + Mono  
 /2à2/ + /luəŋ/+/lɛ:ŋ/ → /2à2luəŋlɛ:ŋ/ "ไม้แก่น"

แบบที่สอง Dis + Mono  
 /kà2hay/ + /duŋ/ → /kà2hayduŋ/ "หนูบ้าน"

แบบที่สาม Mono + Dis  
 /pay/ + /mi:cə:t/ → /paymi:cə:t/ "สามสิบ"

### บรรณานุกรม

ไพฑูรย์ มีกุล. 2533. วัฒนธรรมลุ่มแม่น้ำมูลเชิงชาติพันธุ์วิทยาและประวัติศาสตร์ กรณี

ผสมผสานกลมกลืนของกลุ่มชาติพันธุ์กวย เขมรและ ลาว. กรุงเทพมหานคร :

สำนักพิมพ์สารมวลชน

เรืองเดช ปันเพ็ญชัย. 2554. ภาษาศาสตร์ภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิจิตร ภาณุพงศ์,ดร. 2536. โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง